

🗞 **باس شۋجىدڭ نىزىبەن : شىزاڭ تاراۋى**

قارلى القايتى ءۇستىرتىڭ جاڭا تاراۋىن كۇش سالا جازدى

نەگىزدىك قۇرىلىم نىساندارىن جەدەل ىلگەرد-لەتسپ، ەكونوميكا مەن قوعام بايانىدى، تەز قارقىنمەن دامىدى؛ نۇزۇمىدە جاڭئاللىق اشۇدى ۇزدىكىسىز ىلگەرلەتسپ، ەكولوگىيالىق وركەنىيەت قۇرىلىسىن ئىر تۇتاس جوسپارلاپ ىلگەرلەت-تى؛ شەكاراداعى اۋدان، اۋىل - قىستاقئاردىڭ سۇ، لەكىتر، جول، تۇرغىن ءۇي سىياقتى قۇرد-لىستارىنىڭ تەبىئىنن ۇزدىكىسىز ارتتىرىپ، شەكا-رانى كۇشەيتىپ، خالىقتى بايتىنۇعا كۇش سالىدى.

بۇقرقانغان يارلۇڭزاڭبۇ وزەننىن كەسىپ ءوتىپ، قۇشىڭ ءومىرلى پويەز قارلى ۇستىرت-تە زىمىراپ باردى. لاسا - لىنجى تەمىر جولى 2021 - جىلى 6 - ايدا سىكە قوسىلدى، لىنجىدان لاساعا دەينىڭى ۋاقىت 3 ساعاىتئان استام ۋاقىت قىسقارپ، جەلى بويىنداعى وڭىر-لەردىڭ ەكونوميكالىق دامۇىن جەبەدى. ” لاسا - لىنجى تەمىر جولى ءجۇرسى - نۇرسىقا قولايلى بولىپ قالماىستان، بىزگە ئانغۇرلىم كوپ سايا-حاشى الا كەلدى“ . لىنجى قالاسى باي - ي رايونى بۇجىبۇ اۋىلى دوداڭ قىستانغاندا زاڭزۇ اسخاناسىن اشاتىن نىماچۇيىچىن بىلاي دەدى: لاسا - لىنجى تەمىر جولى سىكە قوسىلغاننان بەرى اسخانالاردىڭ قوناق قابىلداۋ مولىشىرى كورنەكتى ارتىپ، بىلىترىعى تازا پايدا 100 مىڭ يۇانعا جەتتى.

”كەزەكتە شىزاڭ تاس جول، تەمىر جول، اۋپاتىسيانى قامتىعان جالپىلىق ستەرەول-دى قاتنىاس تورىن قۇرىپ، چىڭخاي - شىزاڭ، سىچۇان - شىزاڭ، زاڭجۇڭ، الي ەلەكتر تورى ىنجەنەرياسىن سالىپ، قۇرىلمە-مدىق قىستاقئاردىڭ ويىتكالىق كابل سالىستىرماسىن، 4G سىگىنالمەن قامىتۇ سالىستىرماسىن %99كە جەتكىزىپ، شەكارادا 624 قىستاقتى دوڭگەلەك داۋلەتتى قىستاق ەتسپ تەگىسى قۇرىپ شىقتى“ ، - دەدى شىزاڭ اۋتونوميالى رايونىدىق دامۇ جانە رە-فورما كومىتەتى پارنىا باسشىلىق گرۇپپياس-نىڭ شۇجى ما چىڭلىن.

شىزاڭ ەلىمىزدىڭ ماڭغزدى ەكولوگىيالىق جاۋىپسىزدىك قالىقتىسى. باس شۇجى شي جىنپىڭ بىلاي دەپ باسا دارىپتەدى: ” شىزاڭنىڭ ەكو-لوگىيالىق ورتاسىن ويداعىداي قورعاۋدىڭ پايد-داسىن بولاشاقتا كورۇڭگە بولادى، ەل - جۇرتقا يىڭلىك جەتكىزەدى، وتە ماڭغزدى“ !

باس شۇجى شي جىنپىڭنىڭ ماڭغىزدى نۇسقاۋىن تيپاناقئاندىرۇدا شىزاڭ ەكولوگىيالىق وركەنىيەت قۇرىلىسىن اناعۇرلىم كورنەكتى ورنىغا قويىپ، قورعاۋعا مان بەرۇدەن برىقتە-لىقپەن سىكەرلىك كورسەتۇگە قاراي بۇرىلىس جاساپ، چىڭخاي - شىزاڭ ءۇستىرتىن بۇكىل ەلدىڭ، ءىبىتى، خالىقارالىق ەكولوگىيالىق ور-كەنىيەتتىڭ بېيىگىنە اينالىدۇرغا قۇلىشىدى. قا-زىرگى تاڭدا، شىزاڭنىڭ جاراتىلىستىق قورىق كولەمى بۇكىل رايون جەر كولەمىنىڭ ۇشتەن بىرىنەن استامىن ۇستايدى.

باس شۇجىدىڭ تاپسىرماسىن ەستە بەرىك ساقتاعان شىزاڭ تاغى دا مەملەكەتتىڭ ماڭغزدى ستراتەگىيالىق بايلىق زاپاس بازاسىن، ۇستىرتتەڭگى ەرەكشە اۋىل شارۋاشىلىق ونىم-دەرى بازاسىن، دۇنيە جۇزىلىك ساياحات نىسا-نالى جەرىن، نازا ەنەرگىيا بازاسىن جانە وڭ-تۇتىك ازىاعا ەسك اشاتىن ماڭغزدى ارنانى قۇرۇعا كۇش سالادى.

” ار ۇلت بۇقاراسىنىڭ تابىس سەزىمىن اناعۇر-لم شىنايى، باقت سەزىمىن اناعۇرلىم باياندى، حا-ۇپسىزدىك سەزىمىن اناعۇرلىم قاناتماسىز تەتۇ“

لىنجى قالاسى گالا قىستانىنىڭ شىزاڭنىڭ ” شاپتول گۇلى 1 - قىستاعى“ دەگەن اتى بار. 2021 - جىلى 7 - ايدا باس شۇجى شي جىنپىڭ وسى اراعا كەلىپ، قىستاق تۇرغىنى داۋاجىيان-سانىڭ ۇيىنە باردى. ” باس شۇجى بىزبەن اڭ-گەمەلەسىپ، ەكونوميكالىق كىرسىمىزدى، گەمىشلىك، باعمىشلىق ىستەرمىمىزدى سۇراپ، نۇرمىسىمىزعا ەرەكشە كوڭىل بىول-دى“ . داۋاجىيانسان بىلاي دەدى: وسى بىرنە-شە جىلدا قىستاقتا وراسان زور وزگەرىس تۇىلدى، شاپتول گۇلى كورنىسىننە سۇيەنىپ ساياحات كاسىبىن دامىتىپ، جىلىنا ادام باسنا

تۇرا كەلەتىن قولداى كىرىس 35 مىڭ يۇانعا جەتتى.

باس شۇجى شي جىنپىڭ گالا قىستانغاندا بىلاي دەدى: ”پارتيا ورتالىق كومىتەتىنىڭ شىزاڭنىڭ دامۇىنا قولداۋ كورسەتۇ ساياساتىن ويداعىداي تيپاناقئاندىرىپ، اۋىل - قىستاقتى گۇلدەندىرۇدى جايباي ىلگەرلەتۇ كەرەك“ .

ئىر مىللىيون 200 مىڭ شارشى كىلومەتر-دەن استام، 4000 كىلومەتردەن استام شەكارا لەيناسى، 40ئان استام ۇلت... شىزاڭ سىندى وسىناۋ قارلى القايتى ءۇستىرتتى، سونداي - اق وسى ارادا تۇرمىس كەشىرىپ جاتقان ار ۇلت پەرزەنتتەرىن باس شۇجى شي جىنپىڭ كوكە-يىندە ساقتادى.

بىلىتىر 7 - ايدا قىزمەت تەكسەرگەندە باس شۇجى شي جىنپىڭ بىلاي دەپ باسا دا-رىپتەدى: ” جۇمىستاندىرۇ، وقۇ - اعارتۇ، قو-عامدىق قاناتماسىزداندىرۇ، ەمدەلۇ، زىنەت-كەرلىك، بالانى اماناتتاپ باقتىرۇ، تۇرغىن ءۇي سىياقتى خالىق تۇرمىسىنداعى ناقتى ىستە-ردى ويداعىداي ستىپ، ئىمر - بىردەن يىگەرە تيپاناقئاندىرىپ، ار ۇلت بۇقاراسىنىڭ تابىس سەزىمىنىڭ اناعۇرلىم شىنايى بولۇنا، باقت سەزىمىنىڭ اناعۇرلىم باياندى بولۇنا، حاۋىپ-سىزدىك سەزىمىنىڭ اناعۇرلىم قاناتماسىز ەتلى-ۇنە مۇمكىندىك جاساۋ كەرەك“ .

شىزاڭ كەزىندە ەلىمىزدەڭگى بىردەن - ئىمر ولكە دارەجىلى شوغىرلى تۇتاسقان ەرەك-شە كەدەي ءوڭىر بولاتىن. ءۇندىرىستى دامم-تسپ كەدەيلەردى سۇيىەمەلدەدى، قونىس جاڭغالاپ كەدەيلەردى سۇيىەمەلدەۋ بويىنىشا كوشردى، ەكولوگىيالىق تولىم ارقىلى كەدەي-لەردى سۇيىەمەلدەدى... ناقتى دا ءونىمدى شارالار شىزاڭنىڭ مۇلدەم كەدەيلىك ماسەلە-سىن شەشۇگە كەشەندى شارا كورسەتتى. سو-نمەن بىرگە شىزاڭ شەكارانى گۇلدەندىرىپ، خالىقتى بايتىۋ ارەكەتىن ۇزدىكىسىز ىلگەرلە-تىپ، شەكارا وڭىردەڭگى بۇقارانىڭ تۇرمىسى زور كولەمدە جاقساردى. 2019 - جىلدىڭ سو-ڭىندا شىزاڭىداى 74 كەدەي اۋدان بۇكىلدەي كەدەيلىك قالياعىن الىپ تاستاپ، 620 مىڭنان استام كەدەي خالىق تۇگەلدەي كەدەيلىكتەن ارىلدى.

كەدەيلىكتەن ارىلغاننان كەيىن، شىزاڭ اۋىل - قىستاقتى گۇلدەندىردۇدى ۇزدىكىسىز دل-گەرلەتسپ، كەدەيلىكتەن ارىلتۇ جەتىستىكتە-رىن بەكەمدەۋ ءونىمى كورنەكتى بولدى: 2021 - جىلى اۋتونوميالى رايون قازىنادان اۋىل شار-ۋاشىلىغىنا ساياتىن 15 مىلىيارد 382 مىللىيون يۇاندى ئىمر تۇتاس جوسپارلاپ، بىرىكتىرىپ، 2126 نىساندى اتقاردى؛ قايتا كەدەيلەسۇدەن ساقتانۇدى باقلاۋ - ساراپتاۋ جانە كومەكتەسۇ - سۇيەمەلدەۋ مەحازىمىن ۇزدىكىسىز قاۋسىزداد-دىردى؛ قونىس جاڭغالاپ كوشرىلگەننەن كەيىن 293 سۇيىەمەلدەۋ نىسانىن ورنالاستمە-رىپ، 3 مىللىيارد 86 مىللىيون يۇان قارجى قوسىپ، 2900 سايكەستى كاسىپ سالاسىن قۇردى...

” ەڭسە كوتەرگەن باسبايلى شارۋا قوجا-يىن بولۇدان كەدەيلىكتەن ارىلىپ، بايىپ، دوڭگەلەك داۋلەتتىلىككە ۇمتىلسۇعا دەيسىن شىزاڭنىڭ وزگەرىسى جەر مەن كوكتەي بولدى. ئىمىزدىڭ يۇيماي اۋىلى كەزىندەڭگى 3 ادامدىق اۋىلدان قازىر 200 نەشە ادامعا كوبيەد-دى، جولدارعا تۇگەلدەي اسفالت توسەلدى، ءۇي بىتىككەنگە ەلكتر جەتكىزىلدى، يىتەنرەت جەلىسى تارتىلدى، پارتيانىڭ اجزال ساياساتىنا العىس ايتامىز“ ، - دەدى كەزىندە باس شۇجى شي جىنپىڭنىڭ جاۋاپ حاتىن العان يۇيماي اۋد-لىنداعى شەكارا كۇزەتۇشى مالشى جوگا تەبە-رەنسىپەن.

بۇگىنگى شىزاڭدا وسى زامانعى وقۇ - اعارتۇ جۇيەسى قۇرىلدى، جاڭادان ارتقان گە-بەككۇشتەردىڭ ورتاشا بىلىم اۋ جىل شەڭگى 13.1 جىلعا جوعارىلادى؛ ار ۇلت بۇقاراسىنىڭ تۇرمىس دەڭگەيى ۇزدىكىسىز جوعارىلادى، ەمدەۋ شار-ت - جاعىداي ۇزدىكىسىز جاقسار-دى، قوعامدىق قامسىزداندىرۇ جۇيەسى ۇز-دىكىسىز كەمەلدەندى، ادامداردىڭ ورتاشا مە-جەلى عۇمىرى 72.19 جاسقا جوعارىلادى... 2021 - جىلى شىزاڭنىڭ اۋىل - قىستاقتارىنداعى

تۇرعىنداردىڭ جان باسىندىق ورتاشا قولداى تابىسى 16 مىڭ 935 يۇان بولپ، 2020 - جىلدا-ىمدان 2337 يۇان ارتسىپ، ارتۇ قارقىنى %16 بولدى؛ قالا - قالاشىق تۇرعىندارىنىڭ ورتاشا قولداى تابىسى 46 مىڭ 503 يۇان بولسپ، سايكەس مەزگىلدەگىدەن %13 ارتتى.

” 56 ۇلت اناردىڭ ءانى، جۇڭخۇا ۇلتى ئىمر ءبۇتىن انار“

باكو كوشەسىندە دۇكەندەر قاز - قاتار ءتىزىلىپ، ساياحاتىشلار قاپتاپ ءجۇر. 2021 - جىلى 7 - ايدا باس شۇجى شي جىنپىڭ باكو كوشەسىنە بارىپ تەبىرىنەىپ بىلاي دەدى: ”مىڭ جىلدىق باكو كوشەسى - ئىمىز ار ۇلت قۇرعان باكو كوشەسى. ار ۇلت مادەنىيەتى وسى ارادا ارالاسىپ، نىشتەسىپ، توسىسىپ، ئىمىز جۇڭخۇا ۇلتىنىڭ ۇلى شامغىراى وسى ارادا شاتتىققا شومدى“ .

باكو كوشەسى قىشام كورنىس سپەىتتى شىزاڭداى ۇلتىزار نىتىماعىنىڭ كەلەلى جاعىدايىن كورسەتىپ تۇر. ەلىمىزدەڭگى ماڭغزدى شەكارا-لىق ۇلتتىق ءوڭىر رەتىندە، شىزاڭدا زاڭزۇ، حانزۇ، حۇيزۇ، لوبا، مىنبا سىياقتى 40 نەشە ۇلت تۇرمىس كەشىرەدى. باس شۇجى شي جىنپىڭ ۇلتىزار نىتىماعى قىزمەتىن شىزاڭ جالىي جاعىداي قىزمەتىنىڭ ەرەكشە ورنىنا قويىپ، ”56 ۇلت اناردىڭ ءدانى، جۇڭخۇا ۇلتى ئىمر ءبۇتىن انار“ ، ”شىزاڭ قىزمەتىندە، ئسوز جوق، وتانىڭ تۇتاسىنمەن قورعاۋدى، ۇلتىزار نىتىماعىن كۇشەيتۇدى كوزدەۋ ءئويىنى مەن كۇش سالۇ ءئويىنى ەتۇگە تاباندى بولۇ كەرەك“ دەپ باسا دارىپتەدى.

باس شۇجى شي جىنپىڭنىڭ تاپسىرماسىن ەستە بەرىك ساقتاۋدا ۇلتىزار نىتىماعى شىزاڭدا-ى عى ار ۇلت خالىقنىڭ جانىنا اينالدى. ” ۇلتىزار ارانىنداى شىن پەيىلدى نىتىماقتاسۇ بولماسا، بۇ-گىنگىدەي گۇلدەنىپ دامىعان شىزاڭ بولمايدى، ئىمىز بەينە شاي مەن تۇز سەكىلدى تىمىز نىتتە-ماقتاسۇنمىز كەرەك“ ، - دەدى 71 جاستاعى لاسا قالاسىنىڭ تۇرغىنى جوما رىزىلىڭ.

«شىزاڭ اۋتونوميالى رايونىنىڭ ۇلتىزار نىتىماعىنداعى، العاباسارلىغىنداعى ۇلكىلى رايون قۇرۇ ەرەجەسىن» اتقارپ، ار جىلدىڭ 9 - ايدىن اۋتونوميالى رايونىنىڭ ” ۇلتىزار نىتىماعى، العاباسارلىغى ۇگىت ايدى“ ەتسپ بەلگىلەپ، ۇلتىزار نىتىماعى تارىبەسىن ار دارەجەلى، ءتۇر-لى مەكتەپتەردىڭ ساياقتانالارنا جەتكىزىپ، ۇلتىزار نىتىماعىنداعى، العاباسارلىغىنداعى وزات كوللەكتىپتەر مەن جەكەلەردى بار كۇشەن ما-داقتاپ - سىلادى... شىزاڭ ۇلتىزار نىتىماعىندا-ى، العاباسارلىغىنداعى مەملەكەتتىك ۇلكىلى رايون قۇرۇعا كۇش سالىپ، ۇلتىزار نىتىماعىندا، العاباسارلىغىندا بۇكىل ەلدىڭ الدىڭعى لەگىندە ءجۇرۇدى قۇلىشنا ورنىداۋدا.

شىزاڭداى ار ۇلت خالىق اناردىڭ دانىم-دەي ۇيسىپ، جۇڭخۇا ۇلتى ورتاق تۇلعا تانىم-مى ۇزدىكىسىز بەرىك ورنىاپ، گۇلدەنىپ دامۇدىڭ سارقىلماس قوزعاۋشى كۇشنى تويىتا-دى.

ءدىنىڭ سوتسىيالىستىك قوعامعا ۇيلەسۇىن ىلگەرلەتۇ شىزاڭنىڭ باياندى نىتىشتىنمەن جە-بەيتىن ماڭغزدى قىزمەت. 2021 - جىلى 7 - ايدا باس شۇجى شي جىنپىڭ جىباڭ بۇتخانىسانا ار-نايى بارىپ، ”ءدىنىڭ دامۇ قاعىداىسى‘ بەرە-كەدە“ ، ”ءدىن ۇيلەسەمدى بولۇى، قوعام جا-راسىمىدى بولۇى، ۇلتىزار تاتۇ بولۇى كەرەك“ دەپ اتاپ كورسەتتى.

جاڭا داۋىردەڭگى شىزاڭ ەلىمىزدىڭ ءدىم-دى جۇڭگوشالاندىردى بەنالسىنا تاباندى بولدى، ءدىنى سەنىم ەركىندىگى ساياساتىن جاپپاي تيپاناقئاندىردى، ءدىن ىستەرىن باس-قارۇدى ارانعا ءتۇسىردى، ءتارتىپتى بولدى، دىندەر تاتۇ، ۇيلەسەمدى بولدى.

شىزاڭداى ار ۇلت خالىق باس شۇجى شي جىنپىڭ نۇسقاعان بەنالسىپەن جاڭا ءاۋىر-دىڭ داڭقىىل جولىندا ايسىنمەن العا تارتىپ، قارلى القايتى ءۇستىرتتىڭ وشپەس سونى تۇنىم-دىسىن سومداۋدا.

(شىنخۇا اڭتەنىشىنىڭ 6 - ايدىنڭ 21 - كۇنى لاسادان بەرگەن خابارى)

🗞 **شي جىنپىڭنىڭ مادەنىيەت نىتا - نىقالىسى**

”بايىرىعى ەسكى جۇرتتى ۇنىمدى قورعاۋدى كۇشەيتۇ كەرەك“

□ شىنخۇا اڭتەنىشىنىڭ تىلشىلەرى شى يۇيسىن، شۇي جۇاڭ، فلڭ يۇان 2003 - جىلى 7 - ايدا سول كەزدە جىجىياڭ ولكەلىك پارتى-كومونىڭ شۇجى بولپ تۇرعان شي جىنپىڭ لياڭجۇ ەسكى جۇرتىن تەكسەرۇ - زەرتتەۋگە باردى. جەرگىلىكتى ورنىنداعى مۇراجايدىڭ شاعىن جىين زالىندا ول لياڭجۇ مادەنىيەت قورعاۋ حۇجاتتى قىلمەن كورپ، جاعىدايدان جاسالغان مالىمەتتى نىتخىدادى.

لياڭجۇ — سۇداى كورىكتى قۇرلىق دەگەن ماعانادا. 5000 نەشە جىلدىڭ الدىندا، بۇل جەردە كولەمى اسا زور قالا بازىر بولسپ، شۇغىللى وركەنىيەتتى سومداغان. جاڭا عاسىردىڭ باسىندا لياڭجۇ ەسكى جۇرتى قورعاۋ مەن دامىتۇداي قايشىلىق اراسىندا قالدى —

ەسكى جۇرت وڭىرىنە 30 نەشە تاس كەنى ورنالاسپ، شۇىلى زور، شاڭ - توزاڭى كۇشتى بولعان. جەرگىلىكتى بۇقارا: ۇيدەڭگى ۇستەل - ورنىندىقتى جارتى كۇن سۇرتپەسەك، جازۇ جازىپ، سۇرەت سىزۇعا بولاتىنداي شاڭ باسپ قالادى، - دەدى. ارخەولوگتار بۇل جەردى ” جازىلىس ءۇنى شايقاس مايدا-نىندا تۇرعانداي ەستەلدى“ دەپ ەرەكشە كۇيىنە سوكىسى ايتتى.

شي جىنپىڭ :” لياڭجۇ ەسكى جۇرتى جۇڭخۇانىڭ 5000 جىلدىق وركەنىيەت تارىخىنىڭ قاستەرىلى جەرى، ملۇدە ئىمر كەزد-گەننىن باعالى بايلىق، ئىمىز ءسوز جوق، ونى جاقسى قورعاۋىمىز كەرەك“! ! دەپ شەگەلەي ايتتى.

” شي جىنپىڭ جولداسىنىڭ يوزىتسىياسى وتە باتىل بولدى“ ، - دەدى سول كەزدەڭگى كورنىس ءدال قازىردىدەي ەسىندە قالعان لياڭجۇ ەسكى جۇرتىن بايقاۋشى، ارخەولوگ شى شىينگىڭنىڭ ۇرپا-عى شى شىبىڭ.

تەز ارادا وسىناۋ ”قاستەرىلى جەر“ ” جارىلىس ۇنىنەن“ تىم-نىتىشتىققا ءوتتى، ناۋى جاسلدىانىپ، ەسكى جۇرت قالىپنا كەلدى.

” سول كەزدەن باستاپ ئىمىزدىڭ لياڭجۇ ەسكى جۇرتىن قورعاۋ سەرىپىنىمىز ونان ارى ارتتى“ ، - دەدى سول كەزدە حاڭجۇبۇ يۇبىكاڭ رايوندىق كومىتەتىنىڭ شۇجى مىندەتىن وتەگەن حى گۇاڭشىىن، لياڭجۇ ەسكى جۇرتىن قورعاۋدا زاڭ شىعارۇ، جوبالاۋ، قۇرۇ، ورتاسىن رەتتەۋ - وڭاۋ سىياقتى جۇمىستار جان - جاقىتلى ورسىتەلىگەن قىزمەت ارناسى قالىپتاستى.

ارعى زاھان نارسەلەرىن زەرتتەۋ ورنىقتى قىزمەت ورتاسىندا تىڭ جوعارى ورلەۋدى ۇزدىكىسىز قارسى الدى. 2007 - جىلى جۇبەيسى كەمەلدى، كولەمى زور لياڭجۇ بايىر-عى قالاسى قايتادان جۇرتپەن جۇزدەستى: 2009 - جىلدان 2015 - جىلعا دەيىن 11 توسىپادان قۇرالغان، مەڭگەرەتىن كولەمى 100 شارشى كىلومەتر كەلەتىن لياڭجۇ بايىرى قالاسىنىڭ سىرتقى قور-شاما سۇ ىڭلىگى جۇبەيسى رەسەيى قالىپتاستى...

2016 - جىلى 4 ارخەولوگ باس شۇجى شي جىنپىڭگە حات جولداپ، لياڭجۇ ەسكى جۇرتىن ەرترەك دۇنيە جۇزىلىك مادەنىيەت مۇرالارى تىزىمىنە نەگىزىۋگە ءوتىنىش ەتۇدى جەدەلدەتۇدى ءۇمت ەتتى. باس شۇجى شي جىنپىڭ ارىناۋلى ماڭغزدى نۇسقاۋ بەرىپ: ” بايىرىعى ەسكى جۇرتتى ءونىمىدى قورعاۋدى كۇشەيتىپ، ارخەولوگىيالىق قازۇ جۇمىستارىن ءئويىنىدى تۇردە جۇبەلى جۇرگە-زىپ، جۇڭخۇا وركەنىيەتىنىڭ ۇزاق تارىخى مەن قىمباتتى قۇنىن تانىۋدى ۇزدىكىسىز تەرەڭدەتۇ كەرەك“ ، - دەدى.

2019 - جىلى 7 - ايدا كاسپى تەڭىزىنىڭ جىبەگىندەڭگى ازەربايد-چاننىڭ باكۇنىدا وتكىزىلگەن 43 - كەزەكتى بىر لەسكەن مەملەكەت-تەر ۇيمىى وقۇ - اعارتۇ، عىلىم، مادەنىيەت ۇيىمىنىڭ دۇنيە جۇزد-لىك مۇرالار كومىتەتى ءماجلىسى تاباندا ۇيىعارم جاسادى — لياڭجۇ بايىرى قالاسى ەسكى جۇرتى «دۇنيە جۇزىلىك مۇرالارى تىزىمىنە» نەگىزىلدى.

ءماجلىس الاڭىندا الاقايلاعان ادامدار اراسىندا سول كەزدە جىجىياڭ ولكەلىك مادەنى ەسكەرلىكتىشتەردى ارخەولوگىيالىق زەرتتەۋ ورنىنىڭ باستىعى مىندەتىن ەتەپ تۇرعان ليۇ يىن ەرەك-شە اسەرلەنە بىلاي دەدى: ” باس شۇجىدىڭ قامقورلىعى لياڭجۇ ەسكى جۇرتىن قايتا قۇلىپىرتتى. دۇنيە جۇزىلىك مادەنىيەت مۇرالا-رى تىزمىنىمە ءوتىنىش ەتۇدىڭ ءماتتى بولۇى مۇنان بىلايى جاپ-ۋاپكەرلىشىگىمىز بەن بورىشىمىزدىڭ ءىمپتى دە اۋىر ەندەنگىنەن ەدەرەك بەرەدى. لياڭجۇ ارخەولوگياسىن، ئسوز جوق، اناعۇرلىم تەرەڭ، اناعۇرلىم كەڭ كولەمدە ورستەتىپ، اناعۇرلىم تاباندى قىز-مەتىپەن باس شۇجىدىڭ قامقورلىغىنا جاۋاپ قايتارۋىمىز كەرەك“ . لياڭجۇ بايىرى قالاسى ەسكى جۇرتى باقشاسىنىڭ وڭنىۋستىم-گىنەن شامامەن 2 كىلومەتر شالعايدان تاياۋدا جىجىياڭ ولكەلىك مادەنى ەسكەرلىكتىشتەردى ارخەولوگىيالىق زەرتتەۋ ورنى لياڭجۇ قىزمەت ۇنىكتىنىڭ باستىعى چىن مىڭجۇي مەن قىزمەتتەستەرى بەيسۇن ەسكى جۇرتىن قازعان، قاتىستى بايقاۋلار ” قالا قۇرىلۇ-دان بۇرىن لياڭجۇلىقتار قايدان كەلگەن“ دەگەن سىياقتى ماسەلەر-گە جاۋاپ قايتارۇعا سەپتىگىن تىگىزدى.

” وركەنىيەت قاينارىن نىزدەۋ شەڭگى جوق تاقىرىپ“ ، - دەدى چىن مىڭجۇي، ” باس شۇجى شي جىنپىڭ جۇڭخۇا وركەنىيەتىنىڭ ۇزاق تارىخى مەن قىمباتتى قۇنىن تانىۋدى ۇزدىكىسىز تەرەڭدەتۇ كەرەك دەپ باسا دارىپتەگەن بولاتىن. بۇل ئىمىزدىڭ ارخەولوگيا قىزمەتكەرلەرىمىزدىڭ قۇلىشۇ جانە كۇرەسۇ بەتالىسى بولپ تابىلادى“ .

(شىنخۇا اڭتەنىشىنىڭ 6 - ايدىنڭ 20 - كۇنى بەيجىڭنەن بەرگەن خابارى)